Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain 40 ja 48 §:n muuttamisesta, STUKin asiantuntijalausunto

Antero Kuusi
Säteilyturvakeskus

Säteilyvaaratilanteita koskeva säätely

- Säteilyvaaratilanteet voivat olla pitkäaikaisia ja koskea laajasti yhteiskunnan eri toimintoja. Tämän johdosta näitä koskeva sääntelyä on useissa eri laeissa ja niissä olevien vastuiden yhteensovittaminen ja siirtymät eri lakien soveltamisen välillä voivat olla haastavia.

- Lakiehdotuksen täydennys säteilyvaaratilanteita koskien on sinällään tarpeellinen vastuiden sujuvan siirtymisen kannalta.

- Lakiehdotuksen 40 §:n muotoilu on kuitenkin sellainen, että se voisi joissain tilanteissa olla ristiriidassa säteilylain 138 ja 139 §:n kanssa eikä näistä säädöksistä tai erusteluista selviä näiden vaatimusten suhde ristiriitatilanteessa.

Lakiehdotuksen 40 § ja säteilylain 138 §

- Lakiehdotuksen 40 §:n mukaan ”**Kohteen omistaja** on velvollinen huolehtimaan tulipalon, säteilyvaaratilanteen tai muun onnettomuuden jälkiraivauksesta ja -vartioinnista sekä säteilyvaaratilanteesta aiheutuvan altistuksen rajoittamisesta sen jälkeen, kun tilanne ei enää vaadi pelastuslaitoksen toimenpiteitä, eikä tehtävää ole säädetty muulle viranomaiselle.
- Säteilylain 138 §:n mukaan ”**Toiminnanharjoittaja, jonka toiminnan seurauksena on syntynyt vallitseva altistustilanne**, on velvollinen selvittämään siitä aiheutuvan säteilyaltistuksen ja huolehtimaan suojelutoimista sekä toiminnan harjoittamiseen käytettyjen alueiden, tilojen, rakenteiden sekä ympäristön puhdistamisesta radioaktiivisista aineista.

➢ Pykälissä käytetään hieman eri terminologiaa, mutta toimet ovat osittain päällekkäiset.

➢ Ajallisesti on mahdollista, että pykälät tulevat sovellettaviksi samaan aikaan.

➢ Kohteen omistaja ei ole välttämättä sama taho kuin siellä toimiva toiminnanharjoittaja.

Ehdotus vastuunjaon selkeyttämisestä

- Lakiehdotuksen 40 §:ssä todetaan ”… eikä tehtävää ole säädetty muulle viranomaiselle”

- Säteilylain 138 §:ssä säädetään vastaava tehtävä tietyissä tilanteissa kuitenkin muulle taholle kuin viranomaiselle.

➢ STUK ehdottaa, että lakiehdotuksen pykälää muokattaisiin siten, että se koskisi tilanteita, joissa tehtävää ei ole säädetty muulle taholle (ei vain viranomaiselle).

➢ Tämä voitaisiin toteuttaa joko lakiehdotuksen 40 §:n ensimmäistä virkettä muokaten tai ottamalla säteilyvaaratilanteita koskeva osa omaksi momentikseen, johon tämä rajaus tulisi.

